

Posudek diplomové práce Soni Benediktové „Porovnání stylu vědeckých a popularizačních textů“

Diplomová práce Soni Benediktové se zabývá problematikou, jež je bezesporu zajímavá a jejíž výzkum je potřebný. Zatímco existuje poměrně značné množství celkových charakteristik odborného stylu a výzkumů vědeckých textů, soustavných analýz specifiky textů popularizačních je zatím jen velmi málo (zmínit lze článek Marie Krčmové *Rozbité zrcadlo* z roku 1999). Porovnání konkrétních vědeckých a popularizačních textů, které bylo předmětem předložené práce, se proto jistě jeví jako užitečné.

Diplomantka se na svůj úkol dobře připravila tím, že se důkladně seznámila s relevantní českou a slovenskou stylistickou literaturou a literaturou popisující rysy odborných komunikátů, i tím, že vhodně vybrala podkladové texty k rozboru. Tyto texty reprezentují jednak oblast společenskovední (historiografie), jednak oblast přírodovědnou (astronomie). Tematická paralelnost zvolených knih je pak dobrým východiskem pro postihu shod a rozdílů mezi zpracováním vědeckým a zpracováním popularizačním. Rozhodnutí soustředit se na čtyři díla bylo v tomto případě nepochybně správné, neboť umožnilo intenzivní pozorování a porovnání jazykového materiálu a výstavby textů a získání průkazných údajů.

V obecně zaměřené kapitole „Funkční styl odborný“ se autorka zabývá chápáním odborného stylu v české a slovenské stylistice, koncepcemi jeho vnitřního členění a charakteristikami, které jsou jednotlivým složkám přisuzovány. Přehled dokládá výraznou nejednotnost hledisek a užívané terminologie v této oblasti. Zároveň jsou zde představeny základní pojmy, s kterými pak diplomantka dále operuje.

Jádro práce tvoří dvě obsáhlé kapitoly materiálové („Texty historické“, s. 19–57; „Texty astronomické“, s. 58–94). Text vědecký a text popularizační jsou zde postupně konfrontovány jednak na úrovni jazykových prostředků (slovní zásoba, morfologie, syntaktická stavba, modalita), jednak na úrovni celkové výstavby, kompozice a obsahových rysů. V případě zkoumání jazykových prostředků byly zvoleny zhruba padesátistránkové úseky textů. To umožňuje přehlednout a v relativní úplnosti

klasifikovat jazykový materiál, přitom však musíme počítat s tím, že zjištěné údaje nemusí mít – např. vzhledem k tematické specifice zvoleného úseku – plnou platnost pro celek textů. Důležité je ale hlavně to, že (i při vědomí zmíněného omezení) rozborů dospívají k řadě zajímavých a podnětných zjištění. Je třeba ocenit, že autorka často uvádí i kvantitativní data (syntaktické konstrukce, výskyt sloves), která pak dále interpretuje. Přínosné je také porovnávání konkrétních textů s celkovými charakteristikami odborných textů uváděnými v literatuře a vysvětlování odchylek (např. v užívání sekundárních předložek).

K jednotlivostem: Co rozumí autorka pod formalizací (s. 87)? K čemu se vztahuje odkaz „Krčmová 1994“ (s. 12–13)? V literatuře je jen článek z roku 1999.

Po formální stránce je diplomová práce pečlivě připravena a obsahuje všechny náležitosti. Úroveň jazykového vyjadřování je dobrá, někde by však textu prospěly drobné úpravy, zvláště eliminace častého opakování téhož výrazu (*dle, tak* aj.), případně zpřehlednění souvětí (např. začátek druhého odstavce na s. 18). Spíše než „z důvodů přesného vyjádření“ (s. 85) by bylo na místě užít formu „za účelem“. Občas také došlo k tomu, že v práci zůstaly pozůstatky formulace, která byla nahrazena jiným vyjádřením („Odborný styl se řadí Bečka spolu se stylem uměleckým mezi styly [...]“ – s. 9). Evidentní jazykové nekorektnosti a interpunkční nedostatky jsou ovšem jen ojedinělé („se [...] sestává“ – s. 66).

Předložená diplomová práce svou úrovní plně odpovídá požadavkům, které jsou na tyto práce kladeny. Je zpracována pečlivě a promyšleně a přináší řadu zajímavých a podnětných zjištění. Alespoň hlavní výsledky by si zasloužily publikaci. Diplomovou práci proto doporučuji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: výborně

V Praze dne 1. září 2006

Prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.,
ÚČJTK UK FF